

Vattenfall via ÅF:
Felicia.alriksson@afconsult.com
alternativt
ÅF
att: Felicia Alriksson
169 99 Stockholm

**Yttrande på samråd enligt 6 kap 4 § miljöbalken avseende ny
130 kV ledning till Älvnäs, Ekerö kommun - justerat stråk**
Dnr KS16/30-373

Ekerö kommun har tidigare förordat stråk A under förutsättning att ledningen markförläggs genom de delar av södra Färingsö där utveckling föreslås. Stråk A innebär att befintlig ledning genom Stenhamra tätort kan tas bort och innebär inte heller någon ytterligare påverkan på rekreationsområdena på västra Ekerö. Ekerö kommun påpekade vid tidigare samråd att en markförläggning av kabeln bör utföras utmed en längre sträcka än den då föreslagna.

Därefter har samrådshandling av förslag på ny översiktsplan färdigställts och samråd sker december 2016 till februari 2017. I översiktsplanens samrådsförslag redovisas stråk A utan alternativ. En eventuell justering av stråket kan göras i nästa skede av översiktsplanprocessen. Ekerö kommun yttrar sig utifrån det förslag till översiktsplan som tillkommit efter Vattenfalls senaste remiss.

Ekerö kommun kräver en markförläggning av ledningen inom hela det område på södra Färingsö som i förslag till översiktsplan anges som förtätning av befintlig bebyggelse, nytt bostadsområde eller tätortsnära grönområde, dvs. i praktiken från en övergångspunkt några hundra meter norr om Stenhamravägen och söderut. Ledningsstråket måste förläggas på ett skyddsavstånd från markområde som benämns "centrum/småstad". Ekerö kommun bedömer att det allmänna intresset av att bygga bostäder i tillräcklig omfattning i goda kollektivtrafiklägen överväger intresset av att anlägga ledningen som luftledning. Ekerö kommun förordar därutöver att ledningen markförläggs i hela dess nya sträckning för att inte äventyra framtida bebyggelseutveckling utöver översiktsplanens redovisning.

Kommunens bebyggelseutveckling:

Hela markområdet mellan Stenhamra i väster och Svanhagen i öster (Törnbyområdet) är ett utredningsområde för kommunal vatten- och avloppsförsörjning för befintliga bostäder samt ett område för etablering av ny bebyggelse, främst bostäder. I remissunderlaget för ledningen anges att

detaljplanarbetet för Törnbyområdet är avvaktande. Det har dock påbörjats ett visst arbete i ärendet under år 2016 och pågår de närmsta åren framöver. Enligt kommunens VA-plan ska hela Törnbyområdet vara anslutet till kommunalt VA senast år 2022.

I planprogram för Svanhagen/Söderberga föreslogs bostäder på åkermarken söder om skogsområdet, utmed Skogbyvägen. Dessa togs bort vid godkännandet av programmet då kommunen i det läget såg att en utbyggnad här låg längre fram i tiden och detaljplanerna i första hand koncentreras till befintliga bebyggelsegrupper. Kommunen ser dock att även denna mark på sikt kan bli aktuell för bebyggelse, enligt förslag till ny översiktsplan, som beskriver bebyggelseutvecklingen till år 2030 med sikte på år 2050. Översiktsplanen anger även en möjlighet att räta ut Stenhamravägen genom Törnbyområdet. En ledning får inte försvåra en sådan framtida bebyggelseutveckling.

Stråk A:

Stråk A passerar i västra kanten av detaljplaneområdet för Svanhagen och stadsarkitektkontoret har konstaterat att en ledning borde kunna vara förenligt med detaljplanens förslag, där förslaget till detaljplan anger dagvattendammar och naturmark. Markförlagd kabel måste förstås samordnas med dagvattenanläggningen på lämpligt sätt.

I dialog under hösten 2016 har Ekerö kommun påpekat att skogsområdet sydväst om Allhallen vid Svanhagen har rekreativa värden, bland annat välbesökt motionsspår. Skogsområdet Sydväst om ishallen vid Svanhagen är viktigt för närrekreation och betydelsen/värdet kommer att öka i takt med att förtätning med bostäder, förskola m.m. sker, enligt pågående detaljplaner och förslag till ny översiktsplan. Skogsområdet har därutöver även höga naturvärden kopplade till träden (ovanlig skogstyp). Båda dessa värden skulle påverkas negativt av en 36 m bred ledningsgata samt därutöver kantträdsavverkning eller nedgrävning av markkabel. Ekerö kommun ser att detta alternativ därmed kan utgå.

Stråk A justerad:

Stråk A justerad är en omdragning av stråket som leder väster om rekreationsområdet. Enligt Vattenfall/ÅF skulle en sträckning utifrån stråk A som undviker att gå igenom rekreations-skogen innebära ett flertal kraftiga vinkelstolpar som har större påverkan på landskapsbild än om man skulle en mer rak sträckning enligt stråk A. Vattenfall avser här en luftledning, vilket Ekerö kommun inte kan medge.

Stråk A justerad bedöms ha minst negativ påverkan på natur- och friluftsvärden. Ur naturvårdssynpunkt förordas att ledningen markförläggs så

långt från skogen att man inte påverkar brynet. Om denna dragning väljs och påverkar skogsbrynet bedöms att ett samråd enligt 12 kap 6 § i Miljöbalken ska göras då genomförandet bedöms innebära en väsentlig ändring av naturmiljön. Törnbystråket:

Det justerade stråkets nackdelar med kraftiga vinkelstolpar har lett till att Vattenfall/ÅF tittat på möjligheten att istället i större utsträckning följa den befintliga 20 kV ledning som passerar väster om Törnby gård. Fördelen med Törnbystråket är att det följer befintligt intrång/ledning vilket minskar ingreppen när befintlig ledning tas ur drift.

Denna dragning kan vara acceptabel ur ett natur- och friluftsperspektiv om hänsyn tas till lokala naturvärden vid placeringen av ledningen inom stråket. Då man rapporterat rödlistade fågelarter knutna till Törnbyviken bör det krävas att hänsyn tas till fåglarnas häckningsperiod vid byggandet, inte bara ”bör om möjligt hänsyn tas...”. Man bör också välja material som inte riskerar att läcka farliga ämnen till vattnet. Vid dragningen norr om Stenhamravägen både genom skogen och vid åkerholmarna bör man undvika att påverka naturvärdesobjekten som pekats ut i inventeringen för att minimera den negativa påverkan. Om denna dragning väljs ska samråd enligt 12 kap 6 § i Miljöbalken ske med Länsstyrelsen om genomförandet innebär en väsentlig ändring av naturmiljön.

Luftledning eller markförlagd kabel:

Vattenfall förordar luftledning i så stor utsträckning som möjligt.

Vattenpassagen mellan Färingsö och Ekerö behöver dock ske med sjökabel. På ledningssträckan kan det av tekniska skäl endast vara aktuellt med en övergång mellan luftledning och markkabel, enligt Vattenfall. Vattenfall anger att skogsområden lämpligast passerar med luftledning pga bättre möjligheter att minimera påverkan och större möjlighet att anpassa och ta hänsyn till berg i dagen och fornlämningar.

Ekerö kommuns översiktsplan anger riktlinjen att nya ledningar bör placeras i mark. På sikt är det önskvärt att även befintliga ledningar kan markförläggas. I förslag till ny översiktsplan (samrådshandling) anges att större kraftledningar förutsätts förläggas som jord- och sjökabel, åtminstone vid planerad och befintlig bebyggelse. Befintliga elkraftledningar ska kunna behållas och vid behov utvecklas. Dessa ledningssystem ska förläggas som jordkabel vid planerad och befintlig sammanhållen bebyggelse.

Ekerö kommun begär att kabel markförläggs istället för att anläggas som luftledning. Markkabel ska läggas inom tätbebyggda områden och även inom mark som inom överskådlig tid kommer att vara tätbebyggd. Övergången ska läggas så långt norrut som är totalekonomiskt möjligt. Valet av plats för övergången är viktig för att långsiktigt inte bygga in problem för bebyggelseutvecklingen på södra Färingsö liksom den situation vi idag har i Stenhamra där luftledningen begränsar småstadsutvecklingen.

Passagen vid Skå-Eneby har Vattenfall identifierat som en svår passage för luftledning. Ekerö kommun konstaterar att en plats direkt norr om Skå-Eneby är det sydligaste alternativet att övergå till markkabel, enligt Vattenfall. Ekerö kommun kräver att markförläggningen av ledningen görs ända från en övergångspunkt på skyddsavstånd från befintlig och framtida bebyggelse norr om Stenhamravägen och vidare söderut, för att inte förhindra nödvändig bebyggelseutveckling. Nyuppförda energiförsörjningssystem med luftledning får inte beröra bostadsbebyggelse i allmänhet eller översiktsplaneförslagets benämning "centrum/småstad" i synnerhet. En luftledning påverkar även landskapsbilden i högsta grad, vilket gör att Ekerö kommun förordar en nedgrävning av ledningen även norr om Stenhamravägen och norrut. Ekerö kommun noterar att LRF i sitt yttrande förespråkar markförlagd kabel både inom jordbruksmark och inom produktiv skogsmark.

Miljönämnden, Ekerö kommun:

Miljönämnden beslutar genom delegationsbeslut (§ D 4 2017-01-11) att vidhålla vad som framförts i tidigare yttrande, § D 47 2016-02-15, men vill särskilt framhålla följande punkter:

1. Kraftledningen ska lokaliseras och byggas så att ingen risk för olägenhet för människors hälsa i enligt med miljöbalken uppstår. Särskilt gäller detta elektriska och magnetiska fält. I detta ska hänsyn även tas till kommande utveckling i kommunen.
2. Eftersom kunskapsläget kring hälsopåverkan från elektriska och magnetiska fält inte är helt klar bör försiktighetsprincipen tillämpas fullt ut.

I skriften "Myndigheternas försiktighetsprincip om lågfrekventa elektriska och magnetiska fält - en vägledning för beslutsfattare" rekommenderas att om åtgärder, som generellt minskar exponering, kan vidtas till rimliga kostnader och konsekvenser i övrigt bör man reducera fält som avviker starkt från vad som kan anses normalt i den aktuella miljön. I mindre städer och på landsbygden är medianvärdena ca 0,05 μ T. För nya elanläggningar och byggnader bör man redan vid planeringen sträva efter att utforma och placera dessa så att exponeringen begränsas.

För Ekerö kommun

Adam Reuterskiöld
Kommunstyrelsens ordförande